

Čís. 8695.

Nárok nemanželské matky podle § 168 obč. zák. není zásadně vyloučen tím, že má zákonný nárok na pomoc v mateřství podle § 95 odst. II. zákona ze dne 9. října 1924, čís. 221 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 7. února 1929, R II 413/28.)

Nároku nemanželské matky podle § 168 obč. zák. bylo vyhověno soudy všech tří stolic. Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Mimořádný dovolací rekurs opírá se o to, že napadené usnesení zřejmě odporuje zákonu a spisům (§ 16 nesp. říz.), než neprávem. Poslěz uvedený důvod není opodstatněn, poněvadž pro posouzení nároku matky na opatření ve smyslu § 168 obč. zák. jest rozhodnou doba, kdy nárok byl na soudě uplatněn, nikoli doba soudního rozhodnutí o něm (srov. plen. rozhodnutí ve sb. n. s. čís. 1537). Dovolací rekurs není však důvodným ani, pokud vytýká napadenému usnesení, že jest ve zřejmém rozporu se zákonem. Otázka, zda navrhovatelka potřebovala opatření ve smyslu § 166 obč. zák., byla řešena nižšími soudy v podstatě správně. Měla sice jako tovární dělnice v době podání návrhu zákonný nárok na pomoc v mateřství podle § 95 odst. II. zákona ze dne 9. října 1924, čís. 221 sb. z. a n. a také se jí skutečně dostalo této pomoci i peněžitých podpor podle přípisu okresní nemocenské pojišťovny, avšak toto sociální opatření jako nutná pomoc v mateřství poskytuje při porodu jen pomoc asistentky, po případě lékaře, neuhrazuje však veškeré s porodem spojené náklady; peněžité podpory jsou určeny a sotva stačí na udržení zdraví a tělesných sil matky před porodem a po porodu a příspěvku na dítě, jaký má na mysli § 163 obč. zák. se jí od nemocenské pojišťovny vůbec nedostalo. Nelze proto z uvedených podpor dovozovati, že navrhovatelce nebylo již třeba opatření ve smyslu ustanovení § 168 obč. zák., ano bylo zjištěno, že je úplně chudobná a že její výdělek v továrně je nestálý, nejvýše 100 Kč týdně, z čehož plyne závěr, že bez újmy své nutné výživy by nemohla ani zatím uhraditi zvýšené náklady spojené s mateřstvím. Její nárok na opatření podle § 168 obč. zák. není tedy v patrném rozporu se zákonem a dovolací rekurs v tomto směru nevyhovuje předpokladům § 16 nesp. říz., ani pokud vytýká nepřiměřenost nižšími soudy uloženého plnění. Nemohl proto míti úspěch.

Čís. 8696.

Okolnosti rozhodné pro stanovení bolestného. Majetkovou újmu poškozené dlužno spatřovati i v tom, že pro poranění nemohla obstarávati domácnost bez služebné síly.

(Rozh. ze dne 7. února 1929, Rv II 426/28.)

Žalobkyně byla poraněna, jedouc v automobilu žalovaného. Žalobou, o níž tu jde, domáhala se na majiteli automobilu a na šoféru náhrady škody a to bolestného 50.000 Kč, dále za to, že si musela držeti služku, 4.000 Kč, na útratách lékařských 2.364 Kč. Procesní soud prvního státního soudu přisoudil žalobkyni bolestného 8.000 Kč, 2.000 Kč za vydržování služby a 2.364 Kč léčebných útrat. Odvolací soud vyhověl odvolání žalobkyně potud, že jí přiznal na bolestném 12.000 Kč a důchod 100 Kč měsíčně za vydržování služby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání ani té ani oné strany.

Důvody:

Odvolací soud věc správně posoudil po stránce právní. Bolestné má poškozenému umožniti, by si opatřil příjemnosti, které mu vyváží útrapy, jež vytrpěl a trpí. Leč pocity nepříjemné a pocity libé jsou povahy subjektivní a není objektivního měřítka, podle něhož by pocity bolesti mohly býti vyjádřeny určitou peněžitou částkou. § 1325 obč. zák. proto praví, že jest poškozenému zaplatiti bolestné »přiměřené vyšetřeným okolnostem«. Okolnosti, jež soudu mohou býti měřítkem pro určení bolestného, jsou tíže a povaha poškození, intensita a trvání bolesti a, pakli zranění zanechalo trvalé následky, skutečnost, že tím stav poškozeného je trapnějším. Jinak ponechal zákon volnému uvážení soudu ve smyslu § 273 c. ř. s., by zjednal alespoň přiměřené vyrovnání. Že odvolací soud takto neuvažoval, nelze z jeho rozsudku seznati a jeví se bolestné 12.000 Kč přiměřeným. Ani výtky žalobkyně, že jest tuze nízké, ani výtky žalovaných, že jest přemrštěné, není opodstatněná. Pokud jde o přisouzený peněžní důchod namítá žalovaná strana, že omezení pohyblivosti horní levé končetiny a zjištěné snížení výdělečné schopnosti žalobkyně o 10% neznamena majetkovou újmu, ana je žalobkyně zaměstnána jen v domácnosti a toto zaměstnání nelze považovati za zaměstnání výdělečné ve smyslu § 1325 obč. zák. Uplatňuje dále, že žalobkyně jako manželka jest podle § 92 obč. zák. povinna pomáhati v domácnosti jen podle svých sil, že tedy její manžel nemůže na ní žádati větší přispění, než jest s to poskytnouti podle svých nynějších sil. K tomu jest podotknouti toto: Podle § 1323 obč. zák. jest žalobkyně zásadně oprávněna žádati náhradu veškeré škody, způsobené trvalých snížením pohyblivosti levého předloktí. Je-li tedy, jak žalovaná strana sama v dovolání uvádí, zjištěno, že se žalobkyně následkem zhoršených finančních poměrů chtěla při vedení své domácnosti omeziti na posluhovačku a jen následkem úrazu musila si ponechat služku, nastala ovšem pro žalobkyni majetková újma, záležející v rozdílu mezi nákladem spojeným s posluhovačkou a nákladem nutným při stále námezdní pracovní síle. Tento rozdíl lze bezpečně určit i bez znalce, ježto jde o otázku, jež nepředpokládá odborné znalosti, nýbrž o věc, jež jest podle obyčejných životních zkušeností všeobecně známá. Přiznal-li tedy odvolací soud měsíční důchod 100 Kč, není tím nikterak žalovaná strana stížena, neboť rozdíl mezi nákladem

na posluhovačku a nákladem, který vyžaduje stálá služka, požadující vedle mzdy i celé stravování, tuto částku jistě převyšuje. Okolnost, že manžel žalobkyně přirozeně nemůže na ní žádati větší příspěví v domácnosti, než je s to poskytnouti podle svých nynějších sil, nemá co činiti s otázkou, zda žalobkyně může požadovati náhradu škody, která jí byla způsobena tím, že nemůže nyní domácnost zastávat bez námezdní pracovní síly.

Čís. 8697.

Vyplatil-li peněžní ústav vkladateli vklad vázaný podle § 62 (4) zákona o dávce z majetku ze dne 8. dubna 1920, čís. 309 sb. z. a n., mylně předpokládaje, že dávka z majetku byla již zapravena, jest příjemce vkladu bezdůvodně obohacen a jest berní úředník, jenž vydal peněžnímu ústavu nesprávné potvrzení o zaplacení dávky z majetku a nahradil pak peněžnímu ústavu vyplacený vklad, oprávněn, domáhati se na příjemci vkladu vrácení vyplaceného peníze.

(Rozh. ze dne 7. února 1929, Rv II 645/28.)

Spořitelna města J. vyplatila žalovanému peníze zadržené na vkladních knížkách pro dávku z majetku na základě potvrzení berní správy, jež vydal žalobce jako úředník berní správy. Později se však ukázalo, že toto potvrzení bylo dáno žalobcem neprávem, načež žalobce nahradil spořitelně peníze vyplacené spořitelnou žalovanému a domáhal se žalobou, o niž tu jde, náhrady těchto peněz na žalovaném. **P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e** uznal podle žaloby, **o d v o l a c í s o u d** žalobu zamítl.

N e j v ý š š í s o u d obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Podle skutkového stavu, kterým nižší soudy nesporně zjistily, vyplatila Spořitelna města J. žalovanému na vkladní knížky jím předložené úhrnem 3.024 Kč, ježto se žalovaný při tom zároveň vykázal úředním potvrzením, jež mu žalobce jako úředník berní správy v J. vydal, že má dávku z majetku a z přírůstku na majetku zapravenou a že vklady ty jsou tedy volné, t. j. prosté věcného ručení podle § 62 zák. čís. 309/20. Tento předpoklad ukázal se však později nesprávným, neboť vkladní knížky byly svého času podle předpisu vládního nařízení čís. 110/19 k soupisu přihlášeny nynější tchýní žalovaného Kateřinou K-ovou u berního úřadu v N. a ručily příslušnou kvotou za zaplacení dávky z majetku a z přírůstku na majetku, kterou tato (K-ová) měla platiti, kterou však neměla té doby ještě zaplacenou, což přehlédli nejen žalobce při vydání úředního potvrzení, nýbrž i spořitelna při výplatě vkladů. Spořitelna města J. platila tedy žalovanému ze skutkového omylu něco, nač neměl nárok,